

Transcripció del vídeo: Breu història de la religió en l'art

Jeremiah Dickey - TED-Ed

Juny de 2014

Breu història de la religió en l'art

És només en gairebé els últims segles que a Occident ha començat a ficar les obres d'art als museus, almenys als museus que són similars a les institucions públiques que coneixem avui dia. Abans d'això, en la majoria de casos, l'art tenia altres finalitats. El que anomenem avui belles arts era, en realitat, la manera en la que les persones experimentaven una dimensió estètica de la religió.

Figura 1: Fotograma del vídeo *Breu història de la religió en l'art*

Les pintures, escultures, teixits i il·luminacions van ser el mitjà d'aquell temps, proporcionant una imatge poderosa per acompanyar les històries quotidianes del

dia a dia. En aquest sentit, l'art Occidental compartia una mateixa finalitat amb la resta de cultures del món, algunes de les quals no disposen del terme Art en el seu idioma. Com definim per tant el que nosaltres anomenem Art? Generalment, quan parlem d'art ens referim a aquelles obres que comuniquem visualment un significat més enllà del llenguatge escrit i oral, sigui a través de la representació o de l'ordenació visual d'elements en un espai.

Figura 2: Fotograma del vídeo *Breu història de la religió en l'art*

Una evidència d'aquesta capacitat de l'Art és la **Iconografia**, o l'habilitat de les imatges en transmetre significats, podem trobar-la en abundància si analitzem l'art de les històries de les gran religions del món. La majoria d'elles, en un moment o altre de la seva història, a patit una fase d'**Aniconisme**. L'aniconisme prohibeix qualsevol representació visual de la divinitat. Això es feia com a estratègia per evitar la idolatria, o la confusió entre la representació de la divinitat i la divinitat per ella mateixa. O dit d'una altra manera, en la relació entre l'individu i la divinitat. No obstant, això és realment difícil de mantenir, pel fet d'aquella necessitat poderosa de representar i interpretar visualment el món que ens envolta i que és una necessitat difícil de suprimir. Per exemple, fins i tot avui dia, on la representació d'Al·là o el profeta Mahoma estan prohibides, una celebració abstracta de la divinitat pot ser trobada en els patrons i arabescs en els dissenys tèxtils, amb pinzellades de gran mestratge en la seva creació com també la cal·ligrafia Àrab, on les paraules del profeta assumeix un funció doble tant literari com d'art visual. De la mateixa manera, a les primeres manifestacions artístiques del Cristianisme i Budisme, la presència divina de Crist i Buda no apareixen en la forma humana sinó representada a través de símbols. En cada cas, la referència iconogràfica s'utilitza com a forma de reverència. La **representació antropomòrfica**, o la representació de la forma humana, va començar a ser un fet general en aquestes religions només segles després, sota la influència de les tradicions culturals que les envoltaven.

Històricament parlant, l'apreciació pública de l'art visual en termes diferents de les funcions socials, tradicionals o religioses és un concepte relativament nou. Avui dia, admirem el fetitxe, per dir-ho d'alguna manera. Visitem els museus per veure art de totes les èpoques, però la nostra experiència allà no està lligada al context original en la qual van ser creades les obres. Es podria dir que l'espectador actual

Figura 3: Fotograma del vídeo *Breu història de la religió en l'art*

no gaudeix d'un lligam profund amb l'art actual o contemporani, art que ha estat creat per respondre els reptes de la seva època i que parla en el seu idioma històric i cultural. Podríem afirmar que la història que nosaltres anomenem Art és un debat que encara continua, a mesura que el nostre present es transforma en el passat per a les futures generacions. És un debat que reflecteix les ideologies, mitologies, creences i tabús del món en les quals es van crear les obres. Això no vol dir que l'art de les altres èpoques que van ser creades per a una finalitat d'aquell moment no representin o signifiquin res a l'espectador actual.

Figura 4: Fotograma del vídeo *Breu història de la religió en l'art*

Encara que ubicades a un museu les obres d'art de diferents moments i llocs presentades unes al costat de les altres, aïllades dels seu context original, la juxtaposició entre elles ens aporta moltíssim. Les exposicions s'organitzen per curadors, o aquelles persones que treballen en la idea de recontextualitzar o barrejar obres culturals en una exposició col·lectiva. Como espectadores, podem apreciar l'art d'acord a un tema comú que no pot ser aparent en una obra en particular fins que

es veu al costat d'altres, i nous significats poden derivar-se o veure's reflectits. Si realment estem interessats, podríem començar a apreciar el fenomen de l'art com a una part complementària d'un tot indefinit de l'experiència del passat de la humanitat, un trajecte que arriba als nostres dies i que continua amb nosaltres, obrint-se a tot aquell que vol explorar-lo.

Figura 5: Fotograma del vídeo *Breu història de la religió en l'art*

Glossari

L'**aniconisme** és la pràctica o la creença en evitar o ignorar imatges d'éssers divins, profetes o altres figures religioses respectades, o en diferents manifestacions, qualsevol ésser humà o criatures vivents. El terme anicònic es pot utilitzar per descriure l'absència de representacions gràfiques en un sistema de creença particular, independentment de si existeix una ordre contra elles. La paraula en si es deriva del grec *imatge* amb el prefix negatiu (*A*) i el sufix *-isme*.

La **iconografia** és la branca de la història de l'art que estudia la identificació, la descripció i la interpretació del contingut de les imatges: els temes representats, les composicions particulars i els detalls utilitzats per fer-ho, i altres elements que són diferents de l'estil artístic. La paraula iconografia prové de les paraules gregues "*imatge*" i "*escriure*". Un significat secundari és la producció d'imatges religioses, anomenades icones, en la tradició cristiana bizantina i ortodoxa. En la història de l'art, "una iconografia" també pot significar una representació particular d'un subjecte pel que fa al contingut de la imatge, com ara la quantitat de figures utilitzades, la seva posada i els gestos. El terme també s'utilitza en molts camps acadèmics diferents de la història de l'art, per exemple, semiòtics i estudis de mitjans, i en general, per al contingut de les imatges, la representació típica en imatges d'un subjecte i sentits relacionats. De vegades s'han fet distincions entre iconologia i iconografia, tot i que les definicions, i per tant la distinció feta, varien. En referir-se a les pel·lícules, els gèneres són immediatament identificables a través de la seva iconografia, motius que es relacionen amb un gènere específic a través de la repetició.

L'**antropomorfisme** són atribucions humanes que s'assignen a un altre forma no humana. Exemples d'això seria representar deïtats amb forma humana i atribuir emocions o motius humans a les forces de la naturalesa, com ara huracans o terratrèmols. L'antropomorfisme té arrels antigues com a estratègia literària en la narració de contes, i també en l'art. La majoria de les cultures tenen faules tradicionals amb animals antropomorfs, que poden estar o parlar com a éssers humans, com a personatges. La paraula antropomorfisme es va utilitzar per primera vegada a mitjans de 1700. La paraula deriva de les paraules gregues per "*humans*" i "*forma*".